

Nem értem

VISSZHANG - LXII. évfolyam, 43. szám, 2018. október 26.

Olvasom Bazsányi Sándor *Halál, Illyés, szeretet* című kritikáját az *ÉS* október 19-i számában Márai Sándor kötetéről (*A teljes napló 1982–89*), és örömmel tölt el, hogy a 18. kötettel a Helikon Kiadó teljessé tette a sorozatot. Az író jelentőségéhez méltó mind a vállalkozás, mind a teljesség igénye. Kiadástörténeti szempontból figyelemre méltó az is, hogy a Helikon 1999-ben már közreadta Márai utolsó korszakából származó naplójegyzeteinek jelentős hányadát (*Napló 1984–1989*).

Most mondjuk azt, hogy Márainak szerencséje van, hogy kétszer is...? Ne mondjuk! Pusztán az történt, ami természetes, ha fontos értékek ápolásáról van szó. A recenzens pontos mérleget készített: *a teljes napló „irodalomtörténeti, kultúrtörténeti, mentalitástörténeti és sok más tekintetben felmérhetetlen fontosságú”*.

Ennek fényében még inkább érthetetlen, ami Móricz Zsigmond *Naplókja* ügyében történik, illetve nem történik. Tudniillik az is hasonló fontossággal bír. Vagy talán még többel, mert nyilvánosságra hozatala néhány homályos életrajzi tény tisztázásához is hozzájárulhatna. 2010-ben egy másik kiadónál ígéretes módon elindult a sorozat, 2012-ben megjelent a folytatás, ám a harmadik kötetrel, amely az 1934-es feljegyzésekkel zárul, 2016-ban elakadt a folyamat, és a továbbiakról sehol sem esik szó. A korábbi köteteket gondozó Cséve Annától tudom, hogy rajta semmi sem múlik, a további kötetek anyaga évek óta készen áll a kiadásra. Miközben komoly pénzek mozdulnak meg ebben az országban kevésbé fontos vagy szóra sem érdemes könyvek kiadására, Móricz Zsigmond vajon miért nem tud olyan fontossá válni, mint Márai Sándor?

Félreértés ne essék: nem Márai ellenében szólok! Csak a figyelmet szeretném nyomatékkal felhívni, hogy vannak felbecsülhetetlen értékeink, amelyek még mindig nem juthattak el az olvasókhhoz.